

KOLLUMERPOMP – Vraag een schrijver van een boek zelf een plek uit te zoeken om er over te vertellen en je staat zomaar ineens op een plek die je al heel vaak zag, maar waar je nooit eerder stond. Het contributiehuisje van Kollumerpomp is zo'n plek. Al van verre te zien, maar toch vrij lastig te bereiken. Een paar hekken moeten worden beklommen en je moet bij de dijk omhoog klauteren. Maar het uitzicht is fenomenaal. De wind om je oren waait je hoofd leeg en tegelijk biedt de ruimte je stilte en rust.

Door Thea van der Schaaf

Het mooie is, dat je bij ieder hoofdstuk uit het boekje 'het rijke verleden van Kollumerland c.a.' wel zo'n plek kunt vinden. Want de gemeente kent een schat aan bijzondere plekken en bezienswaardigheden. Jan Boersma uit Kollum tekende ze op, en alle stukken bij elkaar werden gebundeld in twaalf hoofdstukken, voor ieder dorp uit de gemeente een hoofdstuk: “Ik bin neigien wat ik yn de gemeente ynteressant fûn om te omskriuwen. Dat kin in geboutsje as dit kontribúsjehûske wêze, mar ek de bekendere gebouwen haw ik beskreaun. Dat wie somtiden wol kiezen, want in doarp as Feankleaster bygelyks, hat wol 26 'bezienswaardigheden', ek al hat it mar hûndert ynwenners. Dat fyn ik bysûnder.”

Noordoost Friesland

In het boekje worden historische kenmerken betreffende ontstaansgeschiedenis, gebouwen en landschap worden omschreven. Aangevuld met foto's, bestaande archiefbeelden en een uitvouwbare plattegrond bij ieder hoofdstuk, wordt de lezer wegwijs in de gemeente Kollumerland c.a. Het boekje is ontstaan op vraag van de gemeente zelf. Wethouder Jelle Boerema: “We zijn al een aantal jaar bezig Noordoost Friesland meer in the picture te zetten. Dat is een enorme uitdaging, want we zijn hier vaak veel te bescheiden. Er zijn zoveel mooie dingen hier, dat moeten we gaan vertellen en dat doen we onder andere met dit boekje. Wat ik zelf zo bijzonder vind is de tweeledigheid van de gemeente. Waar in het westelijke deel Frysk wordt gesproken, is de oosthoek van de gemeente, bij Munnekezijl, is meer Gronings dan Fries. Ik kom daar zelf ook vandaan. Maar ook het open landschap op de grens van Friesland en Groningen en het coulisselandschap in het westen van de gemeente geeft de variatie van Kollumerland c.a. op bijzondere wijze weer.”

Aan de Lauwerszee

Terug naar het contributiehuisje. De zeedijken van Kollumerland c.a. werden vroeger beheerd en onderhouden door het waterschap Zeedijken Contributie Kollumerland en Nieuw Kruisland. In 1828 liet dit waterschap op de zeedijk bij Rintjehoek een dijkhuis bouwen. Boersma: “Kinst it dy hast net mear foarstelle, mar hjir ûnder oan de dyk wie dus in stikje kwelder, dan in stik slyk en dêr efter de Lauwerszee al. Ik wit fan oare plakken dat wetterskippen wol gebouwen hienen, mar noait dat se sa op 'e dyk stienen. Wêrom oft se dat dienen wit ik net, mooglik dat se sa moai oer de see útsjen koenen.”

De kameleon

Het contributiehuisje is een gebouwtje met een bijna vierkante plattegrond. De zijden zijn ongeveer vijf meter lang. Het is voorzien van een tentdak en bevat één kamer. Op het hoogste punt van het dak bevindt zich de schoorsteen met daar bovenop een windvaan. Vanaf deze windvaan loopt een staaf verticaal naar beneden tot onder het plafond. Daar is de staaf verbonden met een windroos zodat men van binnen kan zien hoe de windrichting is. De windvaan heeft de vorm van een kameleon. Het verhaal gaat dat het symbool staat voor het weer dat net zo veranderlijk is als de kleur van de kameleon. Boersma: “Oft dat wier is, wit ik net, in moai ferhaal is it wol.”

Het gebouwtje werd vroeger gebruikt voor vergaderingen, voor het innen van waterschapslasten en bij dijkbewaking als verblijfsruimte voor de dijkwachten. Boersma: “De dyk is noch altyd in offisjele wetterkearing mar it húske hat gjin funksje mear. Ien kear yn it jier fergaderet it bestjoer

dat it yn behear hat der noch. Dat is dit jier op 22 juny, krekt nei de langste dei, want sy moatte it sûnder elektrysk ljocht dwaan.”

Het boekje 'het rijke verleden van Kollumerland c.a.' kost slechts € 3,- en is verkrijgbaar bij de Bruna in Kollum en op het gemeentehuis.

Bijschrift grote foto

Het contributiehuisje op de oude zeedijk. Rechtsonder is het dijksmagazijn te zien, waar materiaal voor onderhoud van de dijk in werd opgeslagen. Inzet: de windvaan met de vorm van een kameleon. Het verhaal gaat dat het symbool staat voor het weer, dat net zo veranderlijk is als de kleur van de kameleon. (Foto: Klaas Rozema)

Bijschrift kleine foto

Jan Boersma vertelt bij het contributiehuisje over het boekje 'het rijke verleden van Kollumerland c.a.' dat hij schreef. In twaalf hoofdstukken worden bezienswaardigheden in de twaalf dorpen uitgelicht. (Foto: Klaas Rozema)